

**NINA PAPI
A SEPANIA**

**Na Vuresi Makaliana Na
Omea Ara Marea Tana Papi
Iani**

A Sepania na propete e gini turupatu vanigira na tinoni na gokona God, kesa tana tagu idavia kalina a Josia na taovia tsapakae tana Juda e vaolusitugua na agona na lotu. (Reia tana 2 Taovia Tsapakae Lova 22 ma 23.) Ma Sepania e parovatavigira na tinoni tana Juda kara mololea na samasama vaniaqira na god peropero, rongona ti vaga kara tau rorongu, maia God ke molomaia na rota loki ke gadovigira.

Ma Sepania e katemaigotoa laka God sauba ke kedegira igira sui na puku tavosi ara molo galaqira na Juda. Me atsa moa na Jerusalem, maia goto sauba ke tsodoa gana matemate. Mi muri, migira nina tinoni God sauba kara pilotoba, ma kara mololea niqira sasaga tabaru, ma kara totu dou tugua i matana God. Mi tana ti na Jerusalem sauba ke douvisitugua, me ke gotolaka saikesa niqira sasaga igira ara totu i laona.

Na Omea Ara Totu Tana Papi Iani

Na dani na pede na Taovia 1:1-2:3

Gaqira matemate igira gaqira gala na Israel
2:4-15

Gana matemate na Jerusalem 3:1-8

God sauba ke vangalaka vanigira ara rongomangana 3:9-20

Na Dani na Pede na Taovia

¹ Iani nogo e vaga na goko aia na Taovia e sauvia a Sepania tana tagu kalina a Josia na dalena a Amon e taovia tsapakae tana Juda. Ma Sepania e kamaga sai kolua a Hesekia na taovia tsapakae vaga iani: a Sepania na dalena a Kusi, ma Kusi na dalena a Gedalia, ma Gedalia na dalena a Amaria, ma Amaria na dalena a Hesekia na taovia tsapakae.

² Na Taovia e tsarivania a Sepania, “Inau au vangaraunogoa laka kau toroutsani saikesaligira pipi sui na omea tana barangengo, ³ igira sui na tinoni, ma na omea tuavati, ma na manu, ma na tsetse. Inau sauba kau suilavaginigira saikesa igira na vanga tsutsukibo. Ma kau matesiligigira pipi sui na mamatana tinoni, me ke tau lelé goto pipidi ke kesa. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.

⁴ “Me sauba kau kedegira sui lakalaka na tinoni ni Jerusalem mi tana Juda popono. Ma kau toroveogira goto pipi sui na nauna i tana ara samasama vania Baal na god peropero, me ke tagara goto ke kesa ke padatugugira na manetabu ponotoba ara aqo vania. ⁵ Inau sauba kau matesia ase i moa ti ke dato i kelana valena i tana e atsa, me ke samasama vania na aso, ma na vula, ma na veitugu. Ma kau matesigira goto igira ara mai na samasama vaniaqu inau, mara gini vatsa tana asaqu, mi muri mara tû mara ba gini vatsa goto tana asana a Molek na

god peropero. ⁶ Me sauba goto kau matesigira sui igira ara piloligi taniau inau, mara tau nogo rongomangaqu, mara tau goto dona na mai i koniqu ma na nongiaqu kau mataligira.”

⁷ E maimai varangi nogo na dani i tana na Taovia ke pedegira na tinoni sui; bâ, me vaga ia migamu kamu totu mui dodo moa i matana aia. Na Taovia e vangaraunogoa ke labumatesigira nina tinoni me ke gini kodoputsa, me vailivugira nogo na gala kara mai ma kara laua niqira omea levolevo na Juda. ⁸ Ma na Taovia e tsaria, “Tana dani na labumate ia, inau sauba kau kedegira na tinoni lokiloki, migira sui na dalena mane na taovia tsapakae, migira sui goto ara muria niqira lavu na tinoni ni veratavosi. ⁹ Inau sauba kau kedegira igira sui ara samasama mala ponotoba, mara komi, mara labumate, gana kara gini dangaliginia moa na valena gaqira taovia na omea ara laugira.”

¹⁰ Ma na Taovia e tsarigotoa, “Mi tana dani nogo ia, sauba kamu rongomigira na tinoni ara ba ngangai tana matsapakapu tana Jerusalem, aia ara soaginia na Matsapakapu na Tsetse. Ma kamu rongomigotoa na tangitangi tana Butona Vera Vaolu, ma na manununa na vale igira na gala ara vui pukaligira tana tetena. ¹¹ Mi kalina kamu rongomia na omea vaga gira, migamu na tinoni amu totu tana butona vera tabana i lao, kamu tangitangi, rongona ara mate sui nogo igira na mane kavogolo.

¹² “Mi tana tagu goto ia, minau sauba kau tungia na sulu ma kau laveginia na Jerusalem. Me sauba kau kedegira na tinoni sui au tsodoa

i tana ara norua na susuligaqira segeni, mara tsarisegenia i tobaqira, 'Na Taovia e totu lê moa, me tau goto naua sa omea ke sangaginigira na tinoni dou, se ke kedeginigira na tinoni seko.' ¹³ Sauba na gala kara mai ma kara lauligigira niqira omea tatamani sui, ma kara toroutsanigira na valeqira. Me utu goto kara totuvigira na vale ara rota na logoaqira, se kara inuvia na uaeni ara aqosiginia na vuana uaeni ara pitsugira tana niqira uta."

¹⁴ !Nina dani loki na pede na Taovia e maimai varangi nogo, me tsaku sosongo goto! !Ma na dani ia sauba ke seko sosongo goto bâ, me atsa moa igira na mane vaumate susuliga bâ, migira goto sauba ke kaso na tobaqira, ma kara ngangai!

¹⁵ Na dani ia sauba ke lia na dani na kore loki, na dani na rota ma na padasavi, na dani na toroutsu ma na mate, na dani na rodo pulipuli, na dani koqukoqu me parakoga, ¹⁶ na dani i tana sauba ke tatangi moa na leleona na tavuli na vailabu, ma niqira gû na vailabu igira na mane vaumate kalina ara ba bokigira na verabau ara barapoliginigira na vatu, ma na kusudato.

¹⁷ Ma na Taovia e tsarigotoa, "Eo, igira sui lakalaka na tinoni ara sasi i mataqu inau. Mi kalina ia, minau sauba kau molomaia na rota seko loki ke gadovigira, ma kara gini taposasa bamai vaga moa na tinoni e koko na mataqira. Na gabuqira ke tareo vaga moa na kô, ma na koniqira kara mabulu ma kara ratsa lê tana kao."

¹⁸ Me atsa moa ti igira sui niqira siliva ma niqira qolumila me tau goto tangomana ke maurisigira tana dani ke poda na korena na

Taovia. Mi tana dani ia, ma na barangengo popono sauba ke toroutsu saikesa tana lakena nina momosatoba loki. Maia sauba ke tavongani suilavaginigira na tinoni sui lakalaka tana barangengo.

2

Niqira Aqo na Tinoni Kara Pilotoba

¹ Igamu na puku na tinoni amu vô na gini vangamâ nimui sasaga tabaru, kamu padasavigira nimui sasi ma kamu pilotoba tsaku nogo, ² idavia na Taovia ke tsialigigamu vaga moa na rau makede e lovosaginia na guguri, me idavigotoa ke poda nina momosatoba loki na Taovia, me ke suilavaginigamu vaga moa kalina na lake e iruvisuia na buruburu makede. ³ Igamu sui na tinoni amu palatsuna tana barangengo, mamu muridougira nina ketsa, kamu pilo bâ i konina na Taovia. Kamu naua moa na omea e gotolaka, ma kamu molotsunali segenimui i matana na Taovia. Me sauba ngatsu kamu gini totu raviravi dou tana dani ke poda na korena na Taovia.

Gaqira Matemate Igira na Puku Ara Totu Poligira na Israel

⁴ Mi tana dani na Taovia ke toroveoa na butona momoru ni Pilistia, me sauba ke tagara lelé goto ke kesa ke kauvisu tana verabau ni Gasa. Ma na Askelon goto sauba ke totu mangu lê. Migira na tinoni ni Asdod sauba kara tsialigigira tana niaso vota, ma kara tsialigigira goto na tinoni ni Ekron tania niqira verabau. ⁵ Igamu na Pilistia tana tasi taligu amu totu vania moa na mate. Na Taovia

e vota vanigamu nogo gamui kede. Aia sauba ke matesiligigamu, me ke tau lele goto kauvisu ke kesa. ⁶ Migira nimui kao ara totu varangisia i tasi sauba kara lia na poiatsa mangasâ, i tana kara turuvaginia niqira babale igira na mane pitusipi kolua na barana niqira sipi. ⁷ Migira moa na tinoni ni Juda ara tau mate tana vailabu, sauba kara ba totuvia nimui kao. Mi tana kara mologira niqira sipi kara mutsamutsa, mi tana bongi kara ba maturu i laoqira na vale i Askelon. Na Taovia niqira God sauba ke totu kolugira, me ke naua ma kara gini tamani visutugua na omea danga.

⁸ Ma na Taovia Susuliga Sosongo e tsaria, “Inau au rongomigira na tinoni ni Moab mi Amon ara tsaigira mara gokoseko vanigira niqira tinoni, mara koesegeniqira laka sauba kara ba tangolia niqira kao. ⁹ Inau na Taovia niqira God mamauri na Israel, au vatsa tana asaqu segeni nogo inau, laka kaira na Moab ma na Amon sauba kara ka toroutsa saikesa vaga moa na Sodom ma na Gomora. Me sauba kara ka lia vaga saikesa moa kesa na bokomate i tana e tau tangomana ke dato sa mutsa, ma na itai kokonaga moa sauba ke dato tsavukaira. Migira niqira tinoni ara matepitsa tana vailabu sauba kara laua niqira omea sui ma kara aditamaniqira niqira kao.”

¹⁰ Maia nogoria ke vaga kalina God sauba ke kedegira na tinoni ni Moab mi Amon tana rongona niqira kaekae, ma na koesegeniqira, ma niqira gokoseko ara peaginigira nina tinoni na Taovia Susuliga Sosongo. ¹¹ Na Taovia sauba ke molo matagu vanigira, me ke adipukalia gaqira

susuliga na god peropero sui tana barangengo. Mi tana ti igira na tinoni sui kara dona na samasama vaniana moa aia pipi tana niqira kao segeni.

¹² Ma na Taovia sauba ke matesigira goto na tinoni ni Sudan.

¹³ Na Taovia ke gini aqo na susuligana na toroutsaniginiana na Asiria, aia na butona momoru tabana i vava. Me ke naua ma na verabau pukuga ni Ninive ke lia na kaomate me ke totu mangu lê. ¹⁴ Aia sauba ke lia na nauna i tana igira na alaala na sipi ma na buluka, me pipi vata na omea tuavati, kara ba totu. Migira na tei sauba kara ba vale i laoqira na vale ara toroutsu, mara kara tatangi tana ovaova na bisi. Ma na kaokao kara tangi tana matsapa. Ma na pava damadama ara aqosiginia na gai na sida sauba kara pokatiligigira tanigira na vale, ma kara mologira kara totu vania moa na usa ma na aso. ¹⁵ Aia saikesa nogo ke vaga na omea sauba ke laba vania na verabau ni Ninive, aia e gini kaekae sosongo na susuligana segeni, me padâ laka aia e loki liusigira bâ na vera sui tavosi tana barangengo. !Bâ, maia sauba ke totu mangu lê saikesa, migira segeni moa na omea tuavati atsi sauba kara dona na ba totu i tana! Migira sui ara liu putsu i tana sauba kara gini beke loki na reiana, ma kara sugavisu tana matagu.

3

Gana Matemate na Jerusalem

¹ Na Jerusalem e totu vania moa na mate, aia na vera tabaruga seko sosongo, me dona moa

na tsatsarae ma na bingi sekoliaqira nina tinoni segeni. ² Aia e tau saikesa rongomangana na Taovia me ke muria nina totosasaga. Me tau goto vataraginia nina vainoru i konina na Taovia se ke nongi sasanga i konina. ³ Migira nina tinoni tagao ara vaga saikesa nogo na laeone ara ngunguru loki kalina ara vitoa; migira nina manepede ara vaga goto na pai atsi vivitua, ara qoru longalongâ gaqira suli, mara tau goto mololakâ sa turina gana na dani i muri. ⁴ Migira na propete ara tau lelê naudoua niqira aqo, mara perobulesigira moa na tinoni. Migira na manetabu ara tangopekegira moa na omea tabu, mara pilo sekoligira nina ketsa God.

⁵ Ma na Taovia e totu kalavata nomoa i laona na verabau ia, me naua moa na omea e gotolaka, me tau goto dona ke naua sa omea e seko. Me pipi tana matsaraka aia e tau goto kuti na sauana na pedegoto vanigira nina tinoni. Me atsa moa ti na Taovia e nauvaganana ia, migira na tinoni tabaruga ni tana ara totu matengana moa na nauana na omea e seko, mara tau lelê goto dona na gini vangamâ.

⁶ Ma na Taovia e tsaria, “Inau au matesiligigira nogo danga na puku popono; mau toroutsanigira niqira verabau, mau vui pukaligira niqira baravatu ma niqira kusudato. Mara totu mangu lê niqira verabau, me tagara goto sa tinoni ke liu bamai tana niqira sautu loki, rongona e tau nogo kauvisu ke kesa. ⁷ Minau au padâ laka kalina igira niqira tinoni kara morosia na omea au naua me sauba kara kukuni taniau, ma kara muridougira niqira totosasaga, ma kara tau goto

padalea na omea inau au sasaniginigira. Miava, me tau lelê moa oka me seko liuliu goto bâ na omea ara naua.

⁸ “Dou, me vaga ia ma kamu pipitu moa. Eo, kamu pipitu poi ke tsau na dani i tana inau kau tû ma kau taimataqira na tinoni sui. Rongona inau au padakuti matena nogo laka kau adisai-gira ma kau kedegira na tinoni ma na veraloki sui, ma kara gini vatsangia na susuligana popono na korequ loki. Ma na barangengo popono sauba ke gini toroutsa na lakena niqu momosatoba loki.

God Ke Vangalaka Vanigira Igira Ara Rongomangana

⁹ “Mi tana tagu vaga nogo ia, minau sauba kau piloa na tobaqira na tinoni pipi sui tana puku, ma kara dona na nonginongi vaniaqu segeni moa inau, me ke tau goto vanigira na god peropero. Migira sui lakalaka sauba kara rongomangaqu moa inau. ¹⁰ Me atsa moa igira niqu tinoni au sarangasiaogira tsau bâ i Sudan, migira goto sauba kara adimai vaniau niqira sausau.

¹¹ Migamu niqu tinoni, e mana rago laka igamu amu piloligi taniau, mi kalina inau kau naua ma kara gini laba na omea sui girani, migamu e tau goto kilia kamu gini vangamâ nimui sasaga tabaru. Rongona tana tagu ia inau sauba kau matesiligigira sui lakalaka na tinoni i laomui ara kaekae mara koesegeniqira, migamu e utu goto kamu piloligi taniau tana niqu vungavunga tabu.

¹² Rongona inau sauba kau mologira moa igira na tinoni ara totu palatsuna mara vô na kaekae, kara totu kalavata tana niqu vungavunga tabu, migira sauba kara dona na mai i koniqu, ma

na nongiaqu kau sangagira. ¹³ Migira na tinoni ni Israel ara pitsa tania na mate, sauba e utu goto kara naua sa omea seko vania sa tinoni, ma kara vô na gokopero ma na valovalo. Me sauba kara tamani omea danga, ma kara totu pukuga kalavata, ma kara tau goto dona na mataguniana ke kesa.”

Na Linge na Magemage

¹⁴ !Kamu linge ma kamu gudato tana magemage igamu na toga ni Israel!

!Kamu magemage tana tobamui popono igamu na Jerusalem!

¹⁵ Aia na Taovia e suilavaginigira nogo na kede sui ara gadovigamu;

me matesiligigira pipi sui gamui gala.

Na Taovia, aia na taovia tsapakae ni Israel, e totu kolugamu;

me tagara nogo sa nimui rongona kamu gini matagu kalina ia.

¹⁶ E maimai nogo na tagu i tana sauba kara tsarivanigira na Jerusalem,

“!Kamu laka na matagu igamu na tinoni ni Jerusalem!

!Ma kamu laka goto na totu labelabeaga lê moa!

¹⁷ Na Taovia nimui God e totu i konimui;

mi tana susuligana nogo aia igamu amu gini tangomana.

Na Taovia sauba ke gini mage loki na reiamui,

mi tana nina galuve loki sauba ke vaolusig-
inia na maurimui.

Maia sauba ke linge me ke gini mage loki tana rongomui igamu,

vaga nogo kalina igira na tinoni ara magemage tana dani tabu loki.”

¹⁸ Ma na Taovia e tsarigotoa, “Inau au suilavagini vanigamu nogo gamui matemate, mau adiligigotoa gamui paluvangamâ. ¹⁹ Me varangi sosongo nogo ke laba na tagu i tana inau sauba kau kedegira igira ara bingi sekoligamu, ma kau laumaurisigira pipi sui na tua labelabe, ma kau adivisumaigira tugua i veraqira igira ara aditsekagira. Me sauba kau adiligia niqira paluvangamâ, migira na tinoni sui tana barangengo popono kara padalokigira ma kara tsonikaegira. ²⁰ Eo, e varangi sosongo nogo ke laba na tagu i tana inau sauba kau adivisumaigira tugua i veraqira nimui tinoni au sarangasigira; ma kau naua me ke tangi loki na rongomui tana barangengo popono, me sauba kamu tamani-tugua na omea danga. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.”

Ghari Bible

Ghari: Ghari Bible (Bible with Deuterocanon)

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ghari)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

eb379363-fbdd-532b-81c1-eb5fe7aa36a9